

บทที่ 9

**ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาภาพ
และการนำภาพออกแสดง**

บทที่ 9

ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรักษาภาพ และการนำภาพออกแสดง

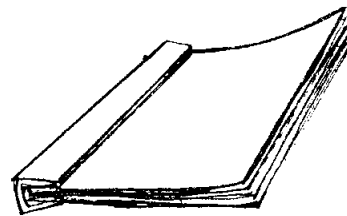
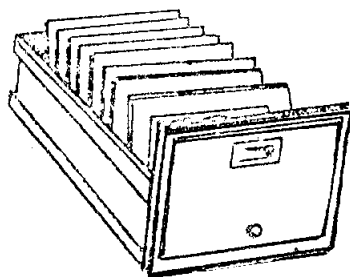
หลักการเก็บรักษาภาพ

ในการเก็บภาพให้เป็นหมวดหมู่ มีระบบที่แน่นอนจะสะดวกต่อการค้นหาเป็นอันมาก ใคร ๆ ก็สามารถค้นภาพเพื่อนำไปใช้สอนได้ การเก็บก็ไม่เปลืองที่ มีความเป็นระเบียบจะดูก็มีความสวยงาม หลักในการเก็บภาพมีหลักดังต่อไปนี้

1. แยกภาพเป็นหมวดหมู่ ในการเก็บภาพควรเก็บเป็นหมวดหมู่ อาจจะแยกตามหมวดวิชาต่าง ๆ เช่น หมวดสังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ ฯลฯ หรืออาจแยกภาพเป็นประเภทต่าง ๆ เช่น หมวดภาพทิวทัศน์ หมวดภาพประวัติศาสตร์ หมวดภาพวัด หมวดภาพพระบรมฉายาลักษณ์ หมวดภาพการแต่งกาย ฯลฯ ซึ่งแต่ละหมวดอาจจะใช้ประกอบการสอนในวิชาต่าง ๆ ได้มากมาย

2. แยกตามขนาดของภาพ เพื่อสะดวกในการเก็บภาพ ควรจะได้มีการผนึกภาพบนกระดาษหน้าขาวหลังเทา หรือผนึกบนผ้าดิบหากเป็นภาพขนาดใหญ่ ในภาพประเภทต่าง ๆ นี้ควรมีขนาดมาตรฐาน โดยแบ่งขนาดออกเป็นขนาด 11 คูณ 14 นิ้ว ซึ่งเหมาะสำหรับนำใส่ในลิ้นชักเหล็กขนาดมาตรฐานได้พอดี

ลิ้นชักสำหรับเก็บภาพขนาดที่เท่ากัน

การนำภาพมาเขียนรวมเป็นเล่ม

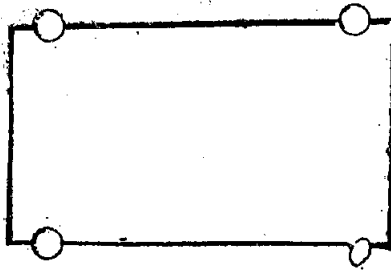
ส่วนภาพที่มีขนาดใหญ่หรือเล็กกว่าขนาดมาตรฐาน อาจจะเย็บรวมกันเป็นสมุดภาพหรือภาพพลิก หรืออาจทำเป็นกล่องสำหรับใส่ภาพ หรืออาจจะทำเป็นที่สำหรับแขวนภาพในกรณีที่เป็นภาพขนาดใหญ่ เช่น แผนที่ที่ผืนักด้านหลังด้วยผ้าดิบ หรืออาจจะทำเป็นกล่องใส่ โดยทำเป็นที่เก็บแผนที่ ก่อนเก็บก็ใช้แผนที่นั้น ๆ ม้วนกับไม้แขวนใส่ไว้ในช่อง โดยแผนที่แต่ละแผ่นมีชื่อบอกให้ทราบว่าเป็นแผนที่อะไร เพื่อสะดวกในการค้นหา

เทคนิคการติดตั้งภาพและแขวนภาพ

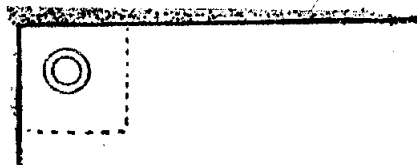
เทคนิคที่ใช้ในการติดตั้งภาพและแขวนภาพที่นิยมใช้กันอยู่นั้น มีอยู่มากมายหลายวิธีด้วยกัน จะขอกล่าวเฉพาะวิธีที่เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของสังคมคนไทยซึ่งมีวิธีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การติดภาพกับแผ่นป้ายนิเทศโดยใช้เป็ก การติดภาพด้วยเป็กแบ่งออกได้หลายวิธีด้วยกัน ตามลักษณะของวัสดุที่แตกต่างกัน เช่น

1.1 โดยการนำภาพไปทาบกับแผ่นป้ายแล้วใช้เป็กกดตามขอบบนและขอบล่างของกระดาษที่ผืนัก โดยอย่ากดลงบนกระดาษที่ผืนักภาพนั้น เพราะจะทำให้กระดาษเป็นรูปฉีกขาดไม่ทน เหมาะสำหรับติดรูปขนาดโปสเตอร์ หรือบัตรประโยชน์ หรือบัตรคำ ซึ่งมีขนาดไม่ใหญ่นัก

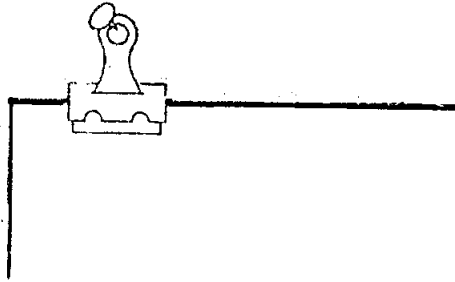

1.2 ใช้เป็กกดลงตรงรูตาไก่ซึ่งเจาะไว้บนแผ่นกระดาษที่ผืนักภาพ หากไม่มีตาไก่ใช้กระดาษหนา ๆ ทากาวติดไว้ แล้วเจาะรูสำหรับแขวนก็ได้

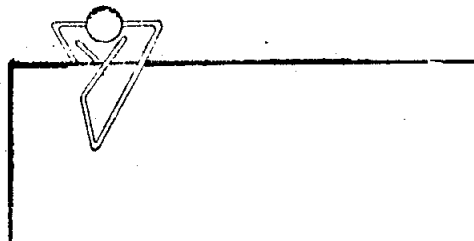

1.3 ใช้เหล็กหนีบกระดาษหนีบภาพ แล้วใช้เป็กขนาดยาวกดที่รูด้ามจับของเหล็กหนีบ

กระดาษ

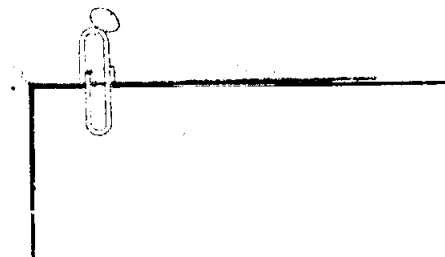

1.4 ใช้เป็กกดตามช่องว่างของลวดหนีบกระดาษรูปผีเสื้อ ซึ่งยื่นพ้นกระดาษออกมา

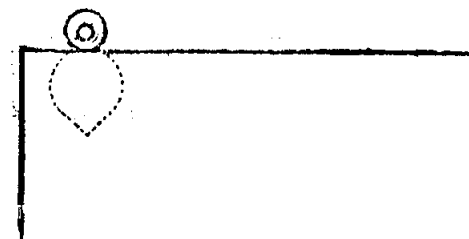

1.5 ใช้เป็กกดแขนลวดหนีบกระดาษซึ่งใช้หนีบกระดาษที่ผนังภาพ แต่ยื่นพ้น

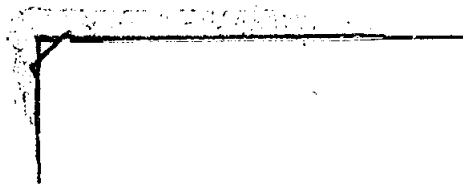
กระดาษออกมา

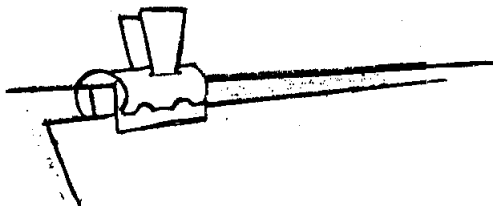
1.6 ใช้เป็กกดที่ตาไก่ซึ่งอยู่บนผ้ากาวที่ทำไว้ใช้แขวนภาพ

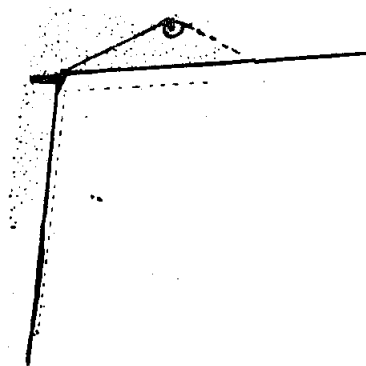
2. การใช้ลวดเย็บกระดาษ โดยการนำลวดเย็บกระดาษเย็บมุมกระดาษที่ฉีกภาพทุกมุม แต่อย่าให้ลวดเจาะกระดาษที่ฉีกภาพนั้น เหมาะสำหรับติดรูปภาพขนาดเล็ก

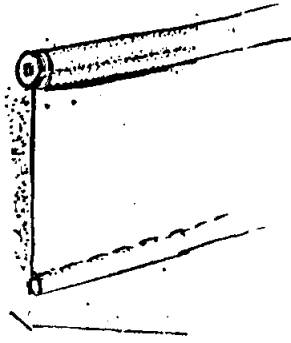
3. การใช้เหล็กหนีบกระดาษ โดยการนำเหล็กหนีบกระดาษหนีบภาพ โดยการหนีบควบกับราวลวดซึ่งขึงไว้ในระดับสูงพอสมควร

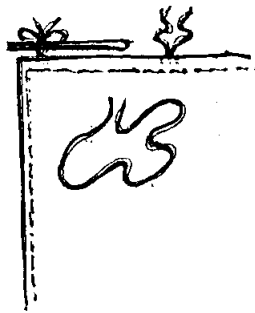
4. การใช้ไม้แขวนภาพ โดยการเย็บส่วนบนของภาพที่ฉีกด้วยผ้า โดยทำเป็นช่องสำหรับสอดไม้กลมยาว แล้วใช้เชือกผูกเป็นที่แขวนจากปลายไม้ทั้งสองข้าง โดยแขวนกับตะปูหรือตะขอก็ได้

5. การติดไม้สำหรับม้วนเก็บภาพ เหมาะสำหรับภาพประเภทแผนที่ที่ผืนนี้ด้วยผ้าทางด้านหลัง อาจทำเป็นไม้กลม ๆ ติดทางขอบด้านบนและด้านล่างของภาพ โดยทางด้านบนทำที่สำหรับแขวน กับขอบกระดาษชอล์คเมื่อขณะนำไปใช้สอน หรืออาจจะแขวนกับขาหยั่งก็ได้ ส่วนปลายไม้ด้านล่าง เพื่อถ่วงภาพไว้ไม่ให้ม้วนคืนขณะใช้งาน เมื่อเลิกใช้ก็สามารถม้วนเก็บได้

6. การแขวนภาพโดยใช้เชือก ในการแขวนภาพอาจใช้เชือกหรือแถบผ้าเย็บติดกับผ้าผืนนี้ ผูกเป็นบ่วงติดกับส่วนบนของภาพ แล้วใช้ไม้กลม ๆ ขนาดเล็กพอเหมาะ สอดเข้าไปตามบ่วง เพื่อจะใช้แขวน

7. การแขวนภาพโดยวิธีอื่น ๆ ในการแขวนภาพอีกวิธีหนึ่งทำได้โดยการทำหูห้อย ทากาว มาติดเข้ากับส่วนบนของขอบภาพ เพื่อที่จะใช้แขวนกับเหล็ก ตะปู หรือเชือกก็ได้

การเจาะรูสำหรับแขวนภาพควรใช้เครื่องมือเจาะตาไก่ ซึ่งเป็นเครื่องมือเจาะรูสำหรับแขวนภาพ โดยเฉพาะ และสะดวกมีประสิทธิภาพดี

การจัดทำขาตั้งสำหรับวัสดุกราฟิก

ขาตั้งเป็นวัสดุที่ใช้ประกอบกับอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกชนิดที่เป็นวัสดุตั้งแสดง สามารถใช้สำหรับตั้งแสดงภาพผืนกต่าง ๆ เช่น แผ่นป้ายสำลี แผ่นป้ายนิทรรศการ และอุปกรณ์ชนิดแผ่นบางต่าง ๆ รวมทั้งบัตรคำด้วย ขาตั้งอาจแบ่งออกได้เป็นหลายชนิด

1. **ขาตั้งแบบบานพับ** เป็นขาตั้งที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้เพราะเป็นสิ่งที่สามารถสร้างได้ง่าย และสะดวกในการเก็บรักษา

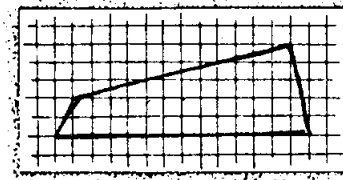
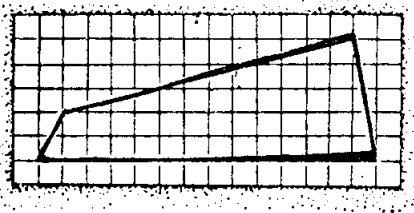
วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำขาตั้งแบบบานพับมีดังต่อไปนี้

- ก. ไม้อัดหรือกระดาษแข็ง
- ข. เทปกาว
- ค. เลื่อยหรือใบมีดโกน
- ง. กระดาษทราย

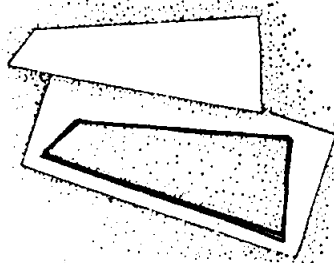
วิธีทำขาตั้งแบบบานพับ

วิธีการทำขาตั้งแบบบานพับมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทำโครงร่างโดยการตีตารางตามขนาดที่ต้องการลงบนแผ่นไม้อัดหรือกระดาษแข็ง ถ้าต้องการขนาดต่าง ๆ กัน ให้ขยายหรือย่อตาราง

2. ใช้เลื่อยตัดไม้อัดตามรอยที่ได้ร่างเอาไว้ หรือถ้าเป็นกระดาษแข็งก็ใช้ใบมีดโกนตัดจนกระทั่งได้รูปร่างตามที่ต้องการ

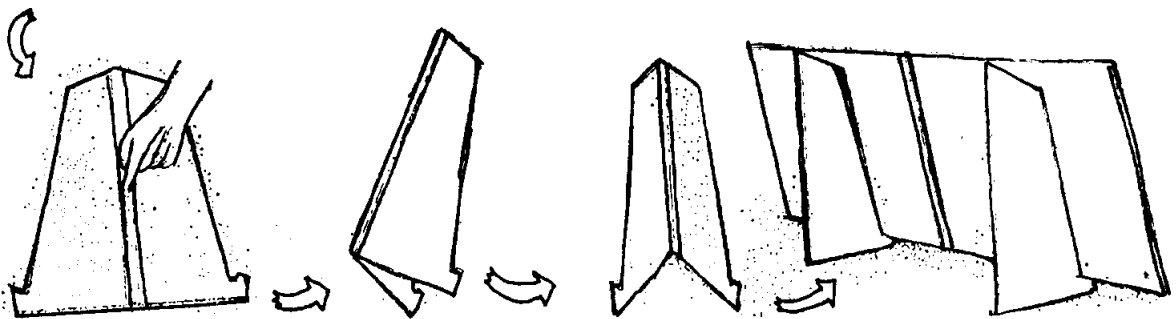
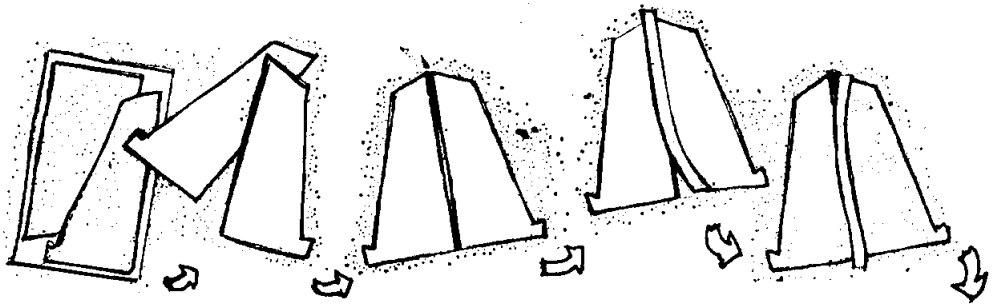

3. นำไม้อัดหรือกระดาษแข็งที่ได้ตัดแล้วข้างหนึ่งนำไปทาบกับไม้อัดหรือกระดาษแข็งในส่วนที่เหลือ โดยกลับข้างกัน แล้วใช้เลื่อยเลื่อยหรือใช้ใบมีดโกนตัดตามรอยดั่งกล่าว

4. นำชิ้นไม้อัดหรือกระดาษแข็งทั้ง 2 ชิ้นมาวางห่างกันประมาณ $\frac{1}{2}$ นิ้ว ปะขึ้นส่วนทั้งสองด้วยเทปกาวทั้งสองหน้า

5. ใช้นิ้วมือกดให้เทปทั้งสองด้านของช่องว่างให้ติดกัน ทดลองพับดูว่าพับได้หรือไม่ เมื่อเรียบร้อยแล้วก็จะได้ขาตั้งแบบพับได้ตามต้องการ

ในกรณีที่จำเป็นต้องใช้ตั้งภาพที่มีขนาดโตขึ้น เราก็อาจจะเพิ่มจำนวนขาตั้งได้อีกเป็นจำนวน 2 หรือ 3 อันตามต้องการ

จากภาพข้างบนนี้แสดงถึงลำดับขั้นในการจัดทำขาตั้งสำหรับวางกรอบรูป

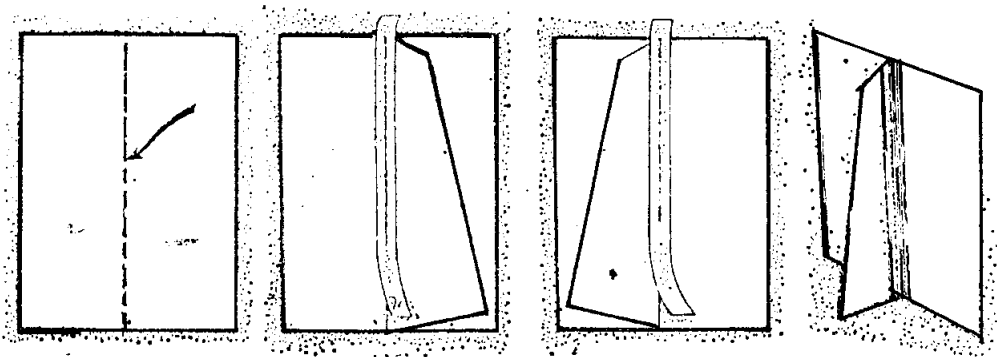
2. **ขาตั้งแบบธรรมดา** เป็นขาตั้งที่ทำขึ้นโดยติดอยู่ด้านหลังของวัสดุที่ต้องการจะนำมาตั้งแสดง เช่น มีภาพอยู่แล้วและต้องการทำขาตั้งติดกับภาพนั้นเลย ขาตั้งประเภทนี้ส่วนใหญ่ นิยมทำด้วยกระดาษแข็ง

วัสดุที่ใช้ทำก็เหมือนกับการทำขาตั้งแบบบานพับตามที่ได้กล่าวไปแล้ว คือมีกระดาษแข็ง 1 แผ่น เทปกาว และที่ติดกระดาษ

วิธีทำขาตั้งแบบธรรมดา

วิธีทำขาตั้งแบบธรรมดามีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

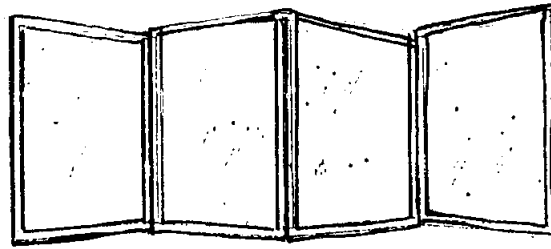
1. ตีตารางโครงร่างให้มีขนาดเหมาะสมกับภาพที่จะนำมาทำขาตั้งให้สูงเท่ากับส่วนสูงของภาพ
2. นำแบบในโครงร่างไปเขียนลอกลงในกระดาษหรือวัสดุที่จะทำขาตั้งแล้วใช้มีดตัดออกเป็นชิ้น ๆ
3. นำแผ่นรูปภาพหรือวัสดุที่จะตั้งแสดงมาขีดเส้นแบ่งครึ่งทางด้านหลัง แล้วนำชิ้นส่วนของขาตั้งมาวางทาบลงบนเส้นที่แบ่ง
4. ใช้ผ้าเทปปิดทั้งสองด้าน คือทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวาให้แน่น

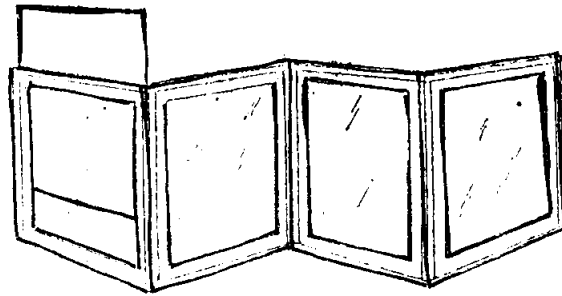
ภาพข้างบนเป็นภาพแสดงลำดับขั้นตอนในการจัดทำขาตั้งติดด้านหลังรูปภาพ

ก็จะได้ขาตั้งอีกแบบหนึ่งซึ่งเป็นขาตั้งแบบติดกับวัสดุ ใช้แสดงในตัวเอง

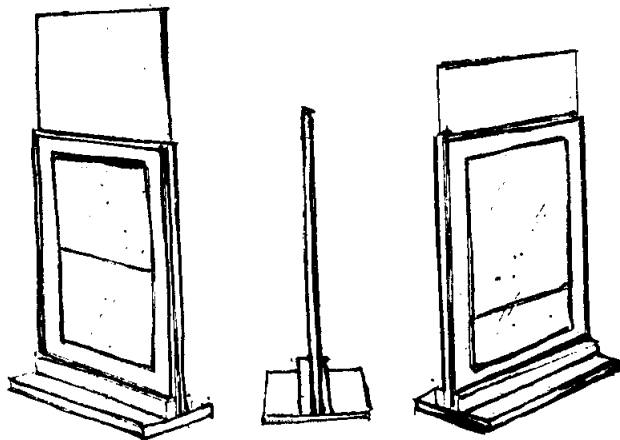
3. **ขาตั้งแบบกรอบกระจก** มีลักษณะเป็นกรอบกระจกแต่ละบาน โดยมีช่องสำหรับสอดภาพเข้าไป หรือเปลี่ยนภาพได้อย่างสะดวก

วิธีทำให้เอาเทปกาวมาติดระหว่างรอยต่อของกรอบภาพแต่ละภาพทั้งทางด้านหน้าและด้านหลัง โดยเว้นรอยต่อระหว่างกรอบภาพ $\frac{1}{2}$ นิ้ว เพื่อให้เมื่อติดเทปกาวแล้วสามารถพับได้คล่อง กรอบภาพที่นำมาต่อ ๆ กันนี้จะต้องมีขนาดเท่า ๆ กัน จำนวนตั้งแต่ 2 กรอบภาพขึ้นไป

ถ้าต้องการทำเป็นขาตั้งเดี่ยว จะต้องทำฐานรองให้ตั้งได้ด้วย สามารถเปลี่ยนภาพได้อย่างรวดเร็ว และดูทำให้สามารถดูได้ทั้งสองด้านก็ได้

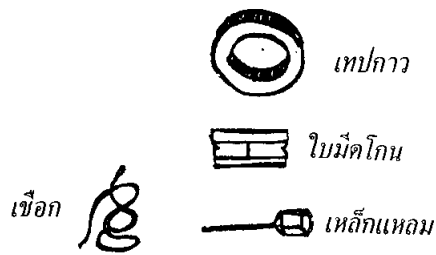

การเข้ากรอบภาพด้วยเทปกาว

การเข้ากรอบภาพด้วยเทปกาว เป็นวิธีการเข้ากรอบภาพอย่างง่าย ๆ ซึ่งครูอาจารย์โดยทั่วไปสามารถจัดทำได้เอง โดยไม่ต้องใช้ฝีมือหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ช่วยมากนัก ประโยชน์ของการเข้ากรอบภาพนี้เป็นการช่วยให้วัสดุสามารถเก็บวัสดุกราฟิคประเภทต่าง ๆ ได้คงทน เพื่อนำไปใช้ประกอบการสอนหรือจัดตั้งแสดง เป็นการประหยัดกว่าการไปจ้างช่างเข้ากรอบกระจก ซึ่งมีราคาแพงกว่าและไม่สวยงามเหมือนกับที่เราผลิตขึ้นเองด้วย สิ่งที่น่ามาเข้ากรอบนั้นอาจเป็นพวกภาพพิมพ์ รูปภาพ ภาพวาด ประกาศนียบัตรหรือปริญญาบัตร และวัสดุสามมิติต่าง ๆ เช่น แมลง เหยี่ยว ใบไม้ ดอกไม้ เป็นต้น

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเข้ากรอบภาพด้วยเทปกาวมีดังต่อไปนี้

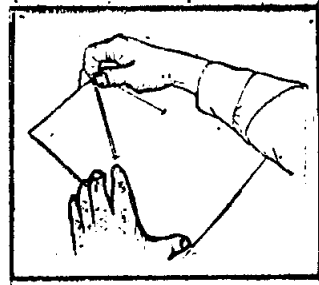
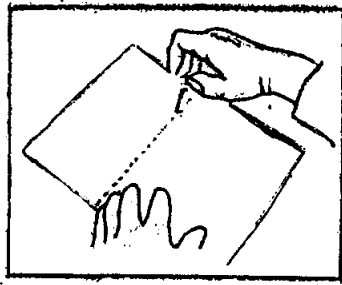
1. เทปกาวกระดาษ
2. ไขมีดโกนสำหรับตัดกระดาษ
3. เหล็กแหลม
4. กระดาษแข็งหรือไม้อัด
5. วัสดุที่จะนำมาฉีก
6. กระดาษสีหรือผ้าสี
7. กระจกหรือแผ่นพลาสติกใส
8. เชือกอย่างเหนียว
9. ไม้บรรทัด
10. ดินสอ
11. เทปกาวผ้า

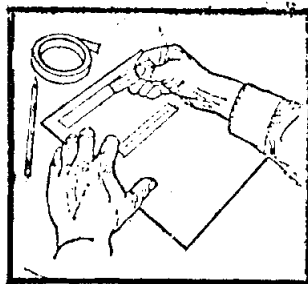
วิธีทำกรอบภาพด้วยเทปกาว

วิธีทำกรอบภาพด้วยเทปกาวมีลำดับขั้นตอนของการทำดังต่อไปนี้

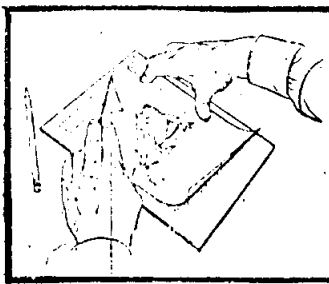
1. นำกระดาษแข็งมาเจาะรูให้ได้ระดับ กะให้มีระยะห่างกันพอสมควร แล้วร้อยเชือกเพื่อที่จะแขวนภาพ โดยใช้เชือกอย่างเหนียวร้อยรูดเป็นปมกันหลุด ปลายเชือกที่ใช้แขวนควรถึงให้พอดีกับขอบกระดาษแข็งตอนบน

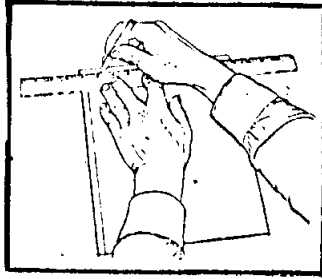
2. ใช้เทปกาวติดกระดาษแข็งใกล้กับขอบตอนบนและให้ด้านที่มีกาวอยู่ด้านนอกด้วย เพื่อใช้ยึดภาพที่จะนำมาติดกับกระดาษแข็ง

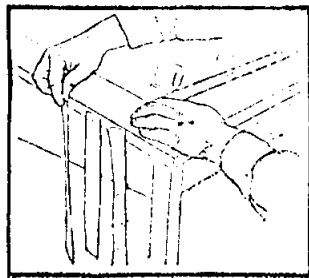
3. กระดาษภาพให้ตีแล้วติดภาพบนกระดาษแข็ง เทปกาวจะช่วยยึดภาพไว้ไม่ให้เคลื่อนที่

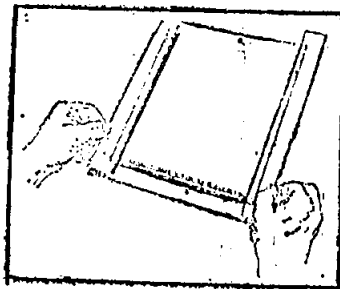
4. ตีเส้นบนกระดาษให้ห่างจากขอบทั้งสี่ด้านเท่า ๆ กัน เพื่อตัดเทปตามเส้นที่กำกับไว้

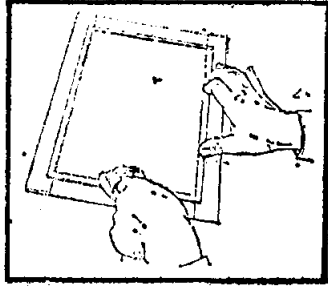
5. ตัดเทปเป็นท่อน ๆ ให้สองท่อนแรกยาวกว่าด้านกว้างของกระดาษแข็ง 2 นิ้ว และอีกสองท่อนยาวกว่าด้านยาวของกระดาษแข็ง 2 นิ้วเช่นเดียวกัน เมื่อตัดออกมาจากม้วนแล้วให้นำติดไว้กับขอบโต๊ะก่อน เพราะว่าจะสะดวกเมื่อเวลาหยิบไปใช้งาน

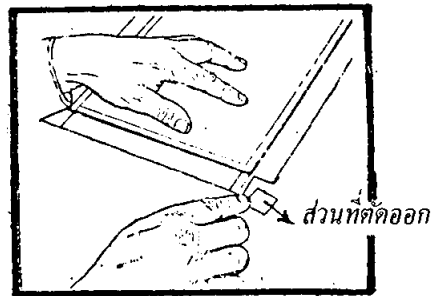
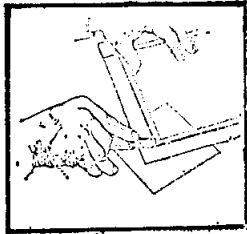
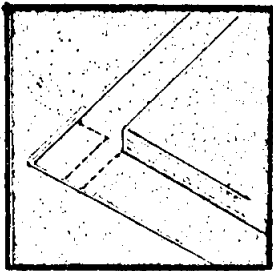
6. ติดเทปกาวบนกระดาษให้ตรงตามแนวเส้นที่ขีดไว้ โดยติดตามแนวตั้งก่อนแล้วจึงติดตามแนวนอนทีหลัง

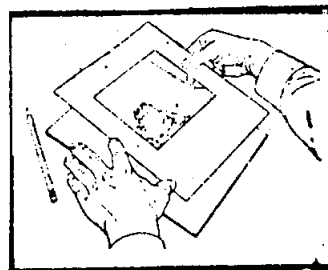
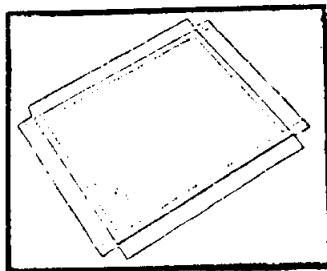
7. ใช้ผ้าลูบเทพกาวทั้งสี่ด้านให้ติดกระจกให้แน่นยิ่งขึ้น

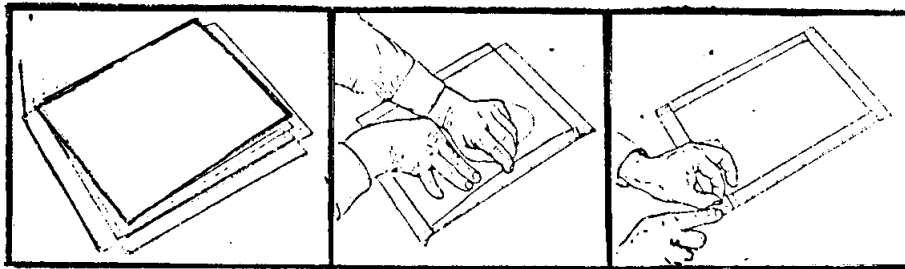
8. ใช้ใบมีดโกนตัดมุมทั้งสี่ของกรอบรูป วิธีตัดให้ตัดด้านหนึ่งเท่าแนวกระจก ส่วนอีกด้านหนึ่งต้องเผื่อความหนาของกระจกเอาไว้ด้วย

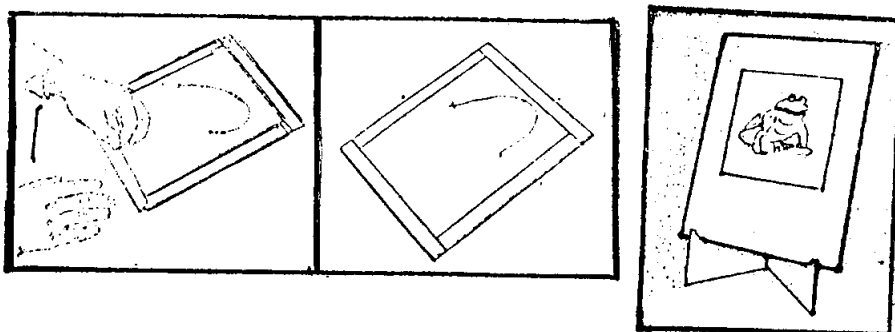
9. วางกระดาษสีลงบนภาพที่ผนึกกับกระดาษแข็ง แล้วคว่ำหน้าภาพลงบนกระจก

10. ตกแต่งขอบภาพทั้งสองด้านให้เรียบเท่ากัน แล้วพับเทปกาวทางขอบภาพด้านขวาขึ้น แล้วจึงพับด้านซ้าย ต้องกดที่ขอบและดึงเทปกาวขึ้นมาเพื่อจะได้กรอบที่แน่นและแข็งแรง เมื่อพับเทปกาวด้านซ้าย ขวาแล้ว จะแลเห็นแถบกาวเล็ก ๆ เหลืออยู่ ให้ติดแถบกาวเล็ก ๆ นี้เข้ากับด้านหน้าของกรอบภาพ แล้วพับเทปกาวด้านบนและด้านล่างให้แน่น

ก็จะได้รูปที่เข้ากรอบด้วยเทปกาวอย่างสมบูรณ์ สามารถนำไปแขวนหรือนำไปตั้งแสดง โดยใช้กับขาตั้งแบบบานพับ

การเข้ากรอบภาพวัสดุสามมิติ

ถ้ามีความประสงค์ที่จะเก็บของตัวอย่างที่มีลักษณะเป็นสามมิติ เช่น ใบไม้ ดอกไม้ แมลง เหยี่ยว ฯลฯ ซึ่งไม่มีความหนามากนัก อาจนำมาเข้ากรอบภาพด้วยเทปกาวได้ วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้มีดังต่อไปนี้

1. ไม้อัดสำหรับทำเป็นแผ่นรองด้านหลัง
2. กรอบไม้เนื้ออ่อน
3. กาวชนิดที่เหมาะสมสำหรับติดวัสดุตัวอย่างได้ อาจเป็นกาวยางน้ำหรือกาวลาเท็กซ์ แล้วแต่ความเหมาะสม

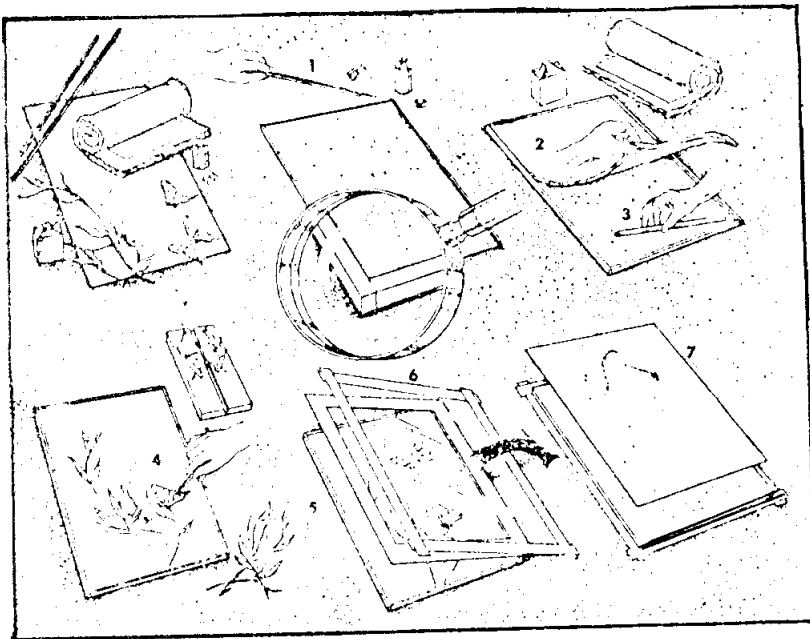
4. ไบมีดโกน
5. แผ่นฟองน้ำหรือสำลี
6. เทปกาว
7. ยากันแมลง
8. วัสดุตัวอย่าง

วิธีการเข้ากรอบภาพวัสดุสามมิติ

วิธีการเข้ากรอบภาพวัสดุสามมิติมีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ใช้ไม้เนื้ออ่อนทำเป็นกรอบ โดยติดกาวกับพื้นไม้อัด
2. วางแผ่นสำลีหรือแผ่นฟองน้ำให้พอดีกับขนาดของกรอบภาพ
3. โรยยาฆ่าแมลงไว้ใต้แผ่นสำลีหรือแผ่นฟองน้ำ
4. ติดวัสดุตัวอย่างบนแผ่นสำลีหรือแผ่นฟองน้ำ โดยวางในตำแหน่งที่ดูแล้วสวยงาม
5. วางกระจกลงบนกรอบ
6. ใช้เทปผ้าหรือเทปกาวที่มีขนาดกว้างกว่าความหนาของกรอบที่ติดบนแผ่นกระจก
7. คว่ำหน้ากระจกและใช้วิธีติดกรอบแบบการเข้ากรอบภาพด้วยเทปกาว เสร็จแล้วก็

จะได้กรอบภาพวัสดุตัวอย่างที่สามารถนำไปใช้ตั้งแสดงหรือประกอบการสอนได้

ภาพข้างบนนี้แสดงถึงขั้นตอนในการนำวัสดุสามมิติมาเข้ากรอบภาพ